13 Ιουλίου 2026

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ: Οι γεννήσεις μειώθηκαν κατά 44% μέσα σε 20 χρόνια στην Ελλάδα

/ Γενικά Θέματα

Σημαντικές είναι οι αλλαγές που επήλθαν τις δύο τελευταίες δεκαετίες στην γεννητικότητα, σύμφωνα με όσα τονίζει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο καθηγητής (αφ.) Δημογραφίας και διευθυντής του Ινστιτούτου Δημογραφικών Ερευνών και Μελετών (ΙΔΕΜ) κ. Βύρωνας Κοτζαμάνης με βάση τις αναλύσεις του Ινστιτούτου.

Οι γεννήσεις στη χώρα μας, πιο αναλυτικά, έχουν καταρρεύσει (117,6 χιλ. ετησίως κατά μέσο όρο το 2008-2009 και 65 χιλ. αντίστοιχα το 2025-26**, μείωση κατά 44%**), ενώ μέση ηλικία στην απόκτηση των παιδιών συνεχίζει να αυξάνεται απρόσκοπτα (30,2 και 30,3 το 2008 και 2009, 32,2 και 32,3 έτη το 2025 και 2026).

Η μείωση αυτή των γεννήσεων που ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και συνεχίζεται- αν εξαιρέσουμε την περίοδο 2003-09 που καταγράφεται μια μικρή

αύξηση- μέχρι σήμερα, οφείλεται κυρίως στην μείωση της γονιμότητας των γυναικών που γεννήθηκαν μετά 1960, του αριθμού δηλ. των παιδιών που αυτές απέκτησαν (2,0 όσες γεννήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του 1950, λιγότερα από 1,5 όσες γεννήθηκαν γύρω από το 1985). Στην πρόσφατη δε κατάρρευσή τους συνέβαλε και η μείωση του αριθμού των γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία καθώς οι 25-44 ετών μειώθηκαν κατά 480 χιλιάδες (- 28%) ανάμεσα στο 2008-09 κα το 2025-26.

Η σημαντική μείωση της ηλιακής αυτής ομάδας, σύμφωνα με τον ερευνητή, οφείλεται στο ότι φθάνουν πλέον σε αναπαραγωγική ηλικία όλο και λιγότερα άτομα εξαιτίας της μετά το 1980 μείωσης των γεννήσεων και, δευτερευόντως, εξαιτίας της μετανάστευσης καθώς την τελευταία δεκαπενταετία έφυγε από τη χώρα μας όχι μόνον ένα τμήμα των ολιγοπληθέστερων ατόμων που γεννήθηκαν στην Ελλάδα πριν από 25 έως 45 χρόνια αλλά και πλήθος αλλοδαπών των ιδίων ηλικιών που είχαν εγκατασταθεί μετά το 1990.

Ταυτόχρονα, την τελευταία εικοσαετία οι τιμές των συγχρονικών δεικτών γονιμότητας από 1500 παιδιά/1000 γυναίκες το 2008-2009 έχουν περιορισθεί στα 1240 παιδιά/1000 γυναίκες το 2025-2026, το ειδικό βάρος των εκτός γάμου γεννήσεων έχει υπερδιπλασιασθεί (από 7,4 χιλ. σε 17,8 αντίστοιχα), 10 στα 100 παιδιά (εκτίμηση) έρχονται πλέον στον κόσμο με την μέθοδο της υποβοηθούμενης γονιμότητας και 63 στα 100 έχουν γεννηθεί με καισαρική, ενώ την ίδια περίοδο ένα σημαντικό μέρος των γεννήσεων της περιόδου αυτής (μία στις 7) προέρχονται από αλλοδαπές μητέρες.

Σημαντικές αλλαγές έχουν επέλθει όμως και στην κατανομή των γεννήσεων ανά ηλικία της μητέρας. Έτσι, το 30% προέρχεται σήμερα από μητέρες μικρότερες των 30 ετών, ενώ το ίδιο ποσοστό το 2008-09 ανερχόταν στο 43% (το δε 1980 στο 78%). Αντιθέτως το ποσοστό των γεννήσεων από γυναίκες 40 ετών και άνω υπερ-τριπλασιάσθηκε σχεδόν (4,5% το 2008-09 και 11,2% -εκτίμηση- το 2025-26) και εξαπλασιάσθηκε σε σχέση με το 1980 που ανερχόταν στο 1,8 %. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι γεννήσεις ανάμεσα στο 2008-9 και το 2025-26 αυξήθηκαν μόνον στις ηλικίες 40-44 και 45-49 ετών, ενώ μειώθηκαν σε όλες τις άλλες ηλικιακές ομάδες.

Οι αλλαγές που καταγράφονται στην τελευταία εικοσαετία στη χώρα μας οφείλονται αφενός, τονίζει ο κ. Κοτζαμάνης, στην ταχύτατη μείωση της γονιμότητας (του αριθμού δηλ. των παιδιών που έκαναν οι γενεές που γεννήθηκαν μετά το 1960) σε συνδυασμό με την συνεχή μετατόπιση προς τα άνω της μέσης ηλικίας στην απόκτησή τους, μια μετατόπιση που «διευκολύνθηκε» και από τις

συνταρακτικές προόδους της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής στην οποία προσφεύγουν όλο και περισσότερα ζευγάρια που αποφασίζουν σε όλο και μεγαλύτερη ηλικία να αποκτήσουν απογόνους.

Αλλαγές μεταπολεμικά των αναπαραγωγικών συμπεριφορών των ζευγαριών που αποτυπώνονται και σε πληθώρα δεικτών δεν καταγράφονται φυσικά μόνον στη χώρα μας, αλλά, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, σε όλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες. Σε όλες αυτές τις χώρες, συνεχίζει, αν και με διαφοροποιημένους ρυθμούς, καταγράφονται κοινές τάσεις που έχουν επηρεάσει τις συμπεριφορές αυτές. Έχουμε ειδικότερα παντού -εκτός των άλλων: έξαρση του ατομικισμού και ανάδυση μιας επιθυμίας για αυτό-εκπλήρωση, ταχύτατη αστικοποίηση και μείωση του αγροτικού πληθυσμού, μαζική είσοδος της γυναίκας στην αγορά της εργασίας, αύξηση του χρόνου παραμονής των νεότερων γενεών -ιδιαίτερα δε των γυναικών- στο εκπαιδευτικό σύστημα, δυσκολίες ενίοτε σταθερής ένταξης στην αγορά εργασίας και πρόσβασης σε κατοικία, εμπόδια -στις γυναίκες ιδιαίτερα- για έναν ικανοποιητικό συνδυασμό οικογενειακής ζωής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας, έμφυλες διακρίσεις, αύξηση του κόστους μεγαλώματος ενός παιδιού, διάχυση των σύγχρονων και αποτελεσματικών μεθόδων αντισύλληψης. Τα προαναφερθέντα συνοδεύτηκαν και από τον περιορισμό του ρόλου του παραδοσιακού οικογενειακού μοντέλου υπέρ αυτού των δυο εργαζομένων γονέων σε γάμο ή συμβίωση (με αποτέλεσμα και την αύξηση των εκτός γάμου γεννήσεων), ενός μοντέλου ιδιαίτερα εύθραυστου, εξ ου και η ταχύτατη αύξηση των μονογονεϊκών νοικοκυριών.

Η Ελλάδα, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, διαφοροποιείται σε σχέση με πολλές από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες καθώς είχε την μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση των γεννήσεων από όλες χώρες της ΕΕ27 -των πρώην σοσιαλιστικών εξαιρουμένων- τόσο ανάμεσα στο 1980 και το 2008-09 όσο και το ανάμεσα στο 2008-09 και το 2025-26 (-20% και -45% αντίστοιχα). Συμπεριλαμβάνεται επίσης και στη μικρή εκείνη ομάδα χωρών που είχαν αφενός μεν την μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση του αριθμού των παιδιών ανάμεσα στις γυναίκες που γεννήθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του ’50 και σε αυτές που γεννήθηκαν τριάντα χρόνια αργότερα (αρχές της δεκαετίας του ’80), αφετέρου δε την ταχύτερη αύξηση της μέση ηλικίας στην τεκνογονία καθώς η ηλικία αυτή αυξήθηκε κατά περισσότερα από 5 χρόνια ανάμεσα στις γυναίκες που γεννήθηκαν το 1952 και σε αυτές που γεννήθηκαν το 1982.

Για να καταλήξει τονίζοντας ο κ. Κοτζαμάνης: *«Οι διαφοροποιημένες στην Ελλάδα μεταβολές σε σχέση με άλλες χώρες τόσο της γονιμότητας των γενεών (μείωση του αριθμού των παιδιών που απέκτησαν) όσο και της ηλικίας στην απόκτησή τους (αύξηση) προκάλεσαν και την εκ νέου κατάρρευσή των γεννήσεων μετά το 2008-2009, μια κατάρρευση που επιτάχυνε η μετά το 2010 μαζική*

μετανάστευση που περιόρισε ακόμη περισσότερο την αναπόφευκτη μείωση του πλήθους των γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας. Η απουσία δε στη χώρα μας ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την απόκτηση του επιθυμητού αριθμού παιδιών από τις νεότερες γενεές που βρίσκονται σε ηλικία δημιουργία οικογένειας μετά το 2005 (όσους-ες δηλαδή γεννήθηκαν μετά το 1980) σε συνδυασμό με- εκτός των άλλων- την αύξηση της ανεργίας, τις δυσκολίες σταθερής ένταξης στην αγορά εργασίας, την μείωση των πραγματικών εισοδημάτων και, μετά το 2020 την στεγαστική κρίση -ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντα στα οποία είναι κυρίως συγκεντρωμένες οι γενεές αυτές-, ενίσχυσαν ακόμη περισσότερο την αίσθηση ανασφάλειάς για το μέλλον επηρεάζοντας αναπόφευκτα τόσο την δημιουργία οικογένειας όσο και την απόκτηση του επιθυμητού αριθμού απογόνων».

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ

Διαβάστε επίσης: Παγκόσμια Ημέρα Πληθυσμού: Το δημογραφικό στο προσκήνιο – Οι ανησυχίες της Εκκλησίες